

محاسبه سود هر سهم

بخش اول: سود پایه هر سهم

قسمت دوم:
تغییرات تعداد سهام در محاسبه سود (زیان) پایه هر سهم

بهمن ۱۳۹۹

موسسه حسابرسی آزمون پرداز
(حسابداران رسمی)

فهرست

۱. سوالات کلیدی در خصوص سود (زیان) هر سهم
۲. سود (زیان) هر سهم
۳. عوامل موثر بر محاسبات سود (زیان) پایه هر سهم – تغییرات تعداد سهام

۱

سوالات کلیدی در خصوص سود (زیان) هر سهم

۱- سوالات کلیدی در خصوص سود (زیان) هر سهم

- ❖ نحوه محاسبه سود و زیان هر سهم چگونه است؟
- ❖ میانگین موزون تعداد سهام عادی طی دوره چگونه محاسبه می‌شود؟
- ❖ عامل زمانی در محاسبه میانگین موزون تعداد سهام عادی چگونه به کار می‌رود؟
- ❖ در صورت وجود سهام خزانه میانگین موزون تعداد سهام عادی طی دوره چگونه محاسبه می‌شود؟
- ❖ تغییر در تعداد سهام عادی و حقوق صاحبان سهام چه تاثیری بر سود هر سهم دارد؟
- ❖ منظور از تغییرات غیرواقعی و واقعی در تعداد سهام عادی چیست؟
- ❖ انعکاس تغییرات غیر واقعی و واقعی بر محاسبات سود هر سهم چگونه است؟
- ❖ مثالی از تغییرات غیر واقعی و واقعی در محاسبه سود هر سهم بیاورید.

۲

سود (زیان) هر سهم

سود پایه هر سهم - خلاصه قسمت اول

واحد تجاری باید مبالغ سود پایه هر سهم را بر اساس سود خالص یا زیان قابل انتساب به صاحبان سهام عادی محاسبه نماید. سود پایه هر سهم باید با تقسیم سود خالص یا زیان قابل انتساب به صاحبان سهام عادی بر میانگین موزون تعداد سهام عادی طی دوره محاسبه شود.

$$\text{سود(زیان) پایه هر سهم} = \frac{\text{سود خالص یا زیان قابل انتساب به صاحبان سهام عادی}}{\text{میانگین موزون تعداد سهام عادی طی دوره}}$$

$$\text{سود(زیان) پایه هر سهم} = \frac{\text{سود تعلق یافته سهام ممتاز بابت عملکرد دوره مورد گزارش - سود (زیان) خالص دوره مالی}}{\text{میانگین موزون تعداد سهام عادی طی دوره}}$$

تغییرات سهام عادی طی دوره با توجه به عامل وزنی زمان + تعداد سهام عادی موجود در ابتدای دوره = میانگین موزون تعداد سهام عادی طی دوره

$$\text{عامل وزنی زمان} = \frac{\text{تعداد روزهای در جریان بودن سهام}}{\text{مجموع تعداد روزهای دوره}}$$

[1] اگر سهام ممتاز جمع شونده باشد، تنها بخشی از سود سهام که بابت عملکرد دوره مورد گزارش می باشد، از سود خالص دوره مالی کسر خواهد شد و به سودهای تقسیم شده یا تقسیم نشده سنوات قبل کاری نداریم.

$$\text{تغییرات سهام عادی طی دوره با توجه به نسبت تعداد روزهای در جریان بودن سهام به مجموع تعداد روزهای دوره} + \text{تعداد سهام عادی موجود در ابتدای دوره} = \text{میانگین موزون تعداد سهام عادی طی دوره}$$

میانگین موزون تعداد سهام عادی طی دوره، به منظور انعکاس تغییرات در مبلغ سرمایه سهامداران عادی ناشی از تغییر تعداد سهام و در واقع فرصت خلق سود بکارگرفته می‌شود.

در تعیین عامل زمانی محتوای رویدادهای مربوط به صدور سهام مانند زمان و به خصوص زمان دسترسی به منابع ناشی از افزایش سرمایه یا تسویه تعهدات مربوط مهم است. از این رو در تعیین میانگین موزون تعداد سهام عادی در شرکت‌های سهامی عام با توجه به اینکه دسترسی به منابع و تسویه تعهدات بعد از تاریخ ثبت افزایش سرمایه در اداره ثبت شرکت‌ها مقدور است، ملاک زمان جهت محاسبه میانگین موزون تعداد سهام عادی تاریخ ثبت افزایش سرمایه می‌باشد. به منظور تعیین میانگین موزون تعداد سهام، در مواردی که صدور سهام عادی در قبال مابه‌ازای نقدی است، تاریخ ثبت افزایش سرمایه در مرجع ثبت شرکتها، ملاک عمل قرار می‌گیرد زیرا استفاده از وجوه تنها پس از ثبت افزایش سرمایه امکان‌پذیر است. در سایر واحدهای تجاری، زمان منظور کردن سهام عادی با توجه به شرایط خاص صدور آنها تعیین می‌شود. در این رابطه بررسی دقیق محتوای رویدادهای مرتبط با صدور سهام به خصوص زمان دسترسی به منابع ناشی از افزایش سرمایه یا تسویه تعهدات مربوط از اهمیت خاصی برخوردار است.

در محاسبه سود پایه و تقلیل یافته هر سهم، استفاده از میانگین موزون تعداد سهام عادی ضروری است، زیرا اثر افزایش یا کاهش در سهام موجود بر سود، به بخشی از دوره مربوط می‌شود که مابه‌ازای آن در اختیار واحد تجاری بوده است. به عبارت دیگر، استفاده از این مبنای مدت استفاده از مابه‌ازای دریافت شده را در نظر می‌گیرد.

۳

عوامل موثر بر محاسبات سود پایه هر سهم

تغییرات تعداد سهام

تغییرات تعداد سهام و تاثیر آن بر سود پایه هر سهم

ممکن است به جز تغییر ناشی از صدور سهام، تغییرات دیگری در تعداد سهام رخ دهد که بر میانگین موزون سهام عادی طی دوره تاثیر بگذارد. به طور کلی هر تغییری در حقوق صاحبان سهام که منجر به تغییر ساختار سرمایه شود و مبلغ حقوق صاحبان سهام را تغییر دهد، بر میانگین موزون تعداد سهام عادی اثر دارد و هر تغییری که منجر به تغییر حقوق صاحبان سهام یا تعهدات نشده و تنها منجر به تغییر اجزای حقوق صاحبان سهام شود، در محاسبه میانگین موزون سهام عادی اثر ندارد. در چنین حالتی تعداد سهام عادی قبل از این گونه رویدادها، متناسب با تغییر سهام عادی تعدیل می‌شود با این فرض که رویداد مربوط در آغاز دوره گزارشگری و دوره‌های ارائه اطلاعات مقایسه‌ای رخ داده است. برای مثال، چنانچه به ازای هر سهم موجود، دو سهم به عنوان سود سهمی صادر شود، برای محاسبه میانگین موزون تعداد سهام عادی، تعداد سهام قبل از تاریخ تصویب افزایش سرمایه در عدد سه ضرب می‌شود.

تغییر در حقوق صاحبان سهام	در دوره مورد گزارش	نوع تغییر	سود هر سهم در دوره مقایسه‌ای
وجود دارد	میانگین موزون سهام عادی محاسبه می‌شود	تغییر واقعی	اقدامی ندارد ۱
وجود ندارد	میانگین موزون سهام عادی محاسبه نمی‌شود	تغییر غیر واقعی	تجدید اندازه‌گیری می‌شود با فرض این که تغییر غیر واقعی از همان تاریخ بوده است
وجود دارد	میانگین موزون سهام عادی محاسبه می‌شود	تغییر واقعی و تغییر غیر واقعی	از بابت تغییرات واقعی مخرج کسر تغییری ندارد، اما از بابت تغییرات غیرواقعی بایستی تجدید اندازه‌گیری شود.

^[1] ارقام مقایسه‌ای را تجدید اندازه‌گیری نمی‌کنیم، اما ممکن است به دلیل وجود تعدیلات سنواتی مربوط به سال قبل و تغییر صورت کسر تجدید ارائه گردد، اما مخرج کسر از بابت تغییرات واقعی دستخوش تغییر نخواهد شد.

تغییرات تعداد سهام و تاثیر آن بر سود پایه هر سهم - ادامه

تغییر در تعداد سهام عادی		
تغییرات واقعی	تغییرات غیر واقعی	شرح
تغییر در جمع مبلغ حقوق صاحبان سهام با تغییر در منابع یا تعهدات	تغییر در اجزای حقوق صاحبان سهام بدون تغییر در منابع یا تعهدات	
دارد	ندارد	تاثیر بر میانگین موزون سهام عادی طی دوره
خیر	بله	تعدیل کلیه دوره‌هایی که اطلاعات آن ارائه می‌شود
تاریخ وقوع	تاریخ آغاز دوره	تاریخ اعمال رویداد در محاسبه میانگین موزون سهام عادی طی دوره گزارشگری
تاریخ وقوع	تاریخ آغاز آن دوره‌ها	تاریخ اعمال رویداد در محاسبه میانگین موزون سهام عادی طی دوره‌های ارائه اطلاعات مقایسه‌ای
صدور و فروش سهام عادی جدید، افزایش سرمایه از محل آورده نقدی، افزایش سرمایه از محل مطالبات حال شده سهامداران، افزایش سرمایه از محل تبدیل اوراق قابل تبدیل به سهام عادی، تبدیل بدهی‌ها به سهام عادی، فروش سهام خزانه	سود سهمی، سهام جایزه، افزایش سرمایه از محل سود انباشته، افزایش سرمایه از محل اندوخته‌ها، افزایش سرمایه از محل مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها، تجزیه سهام	افزایش تعداد سهام ناشی از
کاهش سرمایه از طریق پرداخت آورده سهامداران، خرید سهام خزانه	ترکیب سهام، کاهش اجباری سرمایه در اجرای ماده ۱۴۱ اصلاحیه قانون تجارت	کاهش تعداد سهام ناشی از

^[1] این که یک تغییر غیر واقعی در چه تاریخی رخ داده است، مهم نبوده و در هر حال از ابتدای همان دوره یا از ابتدای دوره‌های گزارشگری قبل اعمال خواهد شد. یعنی فرض بر آن است که از ابتدا بوده و اثر آن لحاظ شده و مجدداً اندازه‌گیری می‌شود.

^[2] اگرچه افزایش سرمایه از محل مازاد تجدید ارزیابی طبق استانداردهای حسابداری ایران ممنوع می‌باشد، طبق آیین‌نامه اجرایی جزء «ب» بند (۷۸) قانون بودجه سال ۱۳۹۰ و آیین‌نامه اجرایی بند ۳۹ بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور و سالهای بعد از آن تحت شرایطی امکان‌پذیر گردید.

^[3] مانند اوراق مشارکت قابل تبدیل به سهام عادی، سهام ممتاز قابل تبدیل به سهام عادی و...

تغییرات تعداد سهام و تاثیر آن بر سود پایه هر سهم - ادامه

- نمونه‌هایی از مواردی که تعداد سهام عادی بدون تغییر در منابع یا تعهدات کاهش یا افزایش می‌یابد به شرح زیر است:
- الف. سود سهمی (افزایش سرمایه از محل سود تقسیم نشده یا اندوخته‌ها)،
 - ب. تجزیه سهام، و
 - ج. کاهش اجباری سرمایه در اجرای ماده ۱۴۱ اصلاحیه قانون تجارت.

همچنین در مواردی که حق تقدم با مبلغی کمتر از ارزش بازار سهام، صادر می‌شود، تنها معادل مبلغ اعمال حق تقدم، منابع یا تعهدات تغییر می‌کند لیکن از بابت تفاوت مبلغ اعمال حق تقدم با ارزش بازار سهام در زمان تصویب افزایش سرمایه که "عنصر جایزه در حق تقدم" نامیده می‌شود، تغییری در منابع یا تعهدات ایجاد نمی‌شود. در مورد سود سهمی و تجزیه سهام، بدون دریافت مابه‌ازا، سهام عادی برای سهامداران فعلی صادر می‌شود. بنابراین، تعداد سهام عادی بدون تغییر در منابع یا تعهدات افزایش می‌یابد. در کاهش اجباری سرمایه در اجرای ماده ۱۴۱ اصلاحیه قانون تجارت ممکن است تعداد سهام عادی موجود، بدون تغییر در منابع یا تعهدات کاهش یابد. تعداد سهام عادی قبل از این گونه رویدادها، متناسب با تغییر سهام عادی تعدیل می‌شود با این فرض که رویداد مربوط در آغاز دوره گزارشگری و دوره‌های ارائه اطلاعات مقایسه‌ای رخ داده است. برای مثال، چنانچه به ازای هر سهم موجود، دو سهم به عنوان سود سهمی صادر شود، برای محاسبه میانگین موزون تعداد سهام عادی، تعداد سهام قبل از تاریخ تصویب افزایش سرمایه در عدد سه ضرب می‌شود.

بندهای ۱۷ و ۱۸ استاندارد حسابداری ۳۰ سود هر سهم

تغییرات تعداد سهام و تاثیر آن بر سود پایه هر سهم - ادامه

افزایش سرمایه با ارائه حق تقدم در مواردی که قیمت اعمال حق تقدم خرید سهام عادی کمتر از ارزش بازار سهام باشد صدور سهام با عنصر جایزه همراه است. چنانچه حق تقدم خرید سهام به همه سهامداران اعطا شود، تعداد سهام عادی استفاده شده در محاسبه سود پایه و تقلیل یافته هر سهم، برای تمام دوره‌های قبل از انتشار حق تقدم به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{ارزش بازار هر سهم عادی بلافاصله قبل از تصویب انتشار حق تقدم خرید سهام عادی} \times \frac{\text{تعداد سهام عادی موجود قبل از تصویب انتشار حق تقدم خرید سهام عادی}}{\text{ارزش بازار نظری هر سهم عادی بلافاصله پس از تصویب انتشار حق تقدم سهام عادی}} = \text{تعداد سهام عادی استفاده شده در محاسبه سود پایه و تقلیل یافته هر سهم، برای تمام دوره‌های قبل از انتشار حق تقدم}$$

ارزش بازار نظری هر سهم بلافاصله پس از تصویب انتشار حق تقدم سهام عادی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{ارزش بازار سهام بلافاصله قبل از تصویب انتشار حق تقدم سهام عادی} + \text{عواید حاصل از اعمال حق تقدم} = \frac{\text{ارزش بازار نظری هر سهم بلافاصله پس از تصویب انتشار حق تقدم سهام عادی}}{\text{تعداد سهام موجود بعد از اعمال حق تقدم}}$$

تغییرات تعداد سهام و تاثیر آن بر سود پایه هر سهم - ادامه

مثال ۶- اطلاعات زیر برای شرکت نرگس در دسترس است:

۱۳×۵	۱۳×۴	
۷۵۱,۸۳۷,۵۰۰	۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰	سود خالص واحد تجاری
	۶۰۰,۰۰۰	سهام عادی موجود قبل از انتشار حق تقدم خرید سهام
	۲۰۰,۰۰۰	تعداد سهام عادی جدید
	۱,۰۰۰ میلیون ریال	قیمت اعمال حق تقدم خرید هر سهم

مجمع عمومی عادی صاحبان سهام شرکت نرگس در تاریخ اول فروردین سال ۱۳×۵ تصویب می‌کند، به ازای هر سه سهم موجود یک حق تقدم خرید سهام جدید صادر نماید. تاریخ اتمام پذیرهنویسی اول تیر ماه ۱۳×۵ می‌باشد. ارزش بازار هر سهم عادی بلافاصله قبل از تصویب انتشار حق تقدم خرید سهام ۱,۸۰۰ میلیون ریال است. تاریخ گزارشگری ۲۹ اسفند هر سال است.

مطلوبست: محاسبه سود هر سهم در سال‌های ۱۳×۵ و ۱۳×۴

تغییرات تعداد سهام و تاثیر آن بر سود پایه هر سهم - ادامه

ارزش بازار نظری هر سهم بلافاصله پس از تصویب انتشار حق تقدم سهام عادی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{ارزش بازار سهام بلافاصله قبل از تصویب انتشار حق تقدم سهام عادی} = \frac{\text{ارزش بازار نظری هر سهم بلافاصله پس از تصویب انتشار حق تقدم سهام عادی} + \text{عوائد حاصل از اعمال حق تقدم}}{\text{تعداد سهام موجود بعد از اعمال حق تقدم}}$$

$$\text{ارزش بازار نظری هر سهم بلافاصله پس از تصویب انتشار حق تقدم سهام عادی} = \frac{(200,000 \times 1,000) + (600,000 \times 1,800)}{(600,000 + 200,000)} = 1,600$$

$$\text{ضریب تعدیل} = \frac{\text{ارزش بازار هر سهم بلافاصله قبل از تصویب انتشار حق تقدم}}{\text{ارزش بازار نظری هر سهم بلافاصله پس از تصویب انتشار حق تقدم}} = \frac{1,800}{1,600} = 1/125$$

افزایش سرمایه ممکن است از محل مطالبات سهامداران باشد. در چنین مواردی، از آنجا که سهامدار، اختیار دریافت طلب یا خرید سهام جدید را دارد، افزایش سرمایه مانع خروج وجه نقد از واحد تجاری می‌گردد و در نتیجه با این نوع افزایش سرمایه همانند افزایش سرمایه نقدی برخورد می‌شود. در این موارد، تاریخ اتمام پذیرهنویسی حق تقدم، مبنای تعیین میانگین موزون تعداد سهام است.

$\frac{13 \times 5}{1,000}$	$\frac{13 \times 4}{1,000}$	$600,000,000 \div 600,000$	سود پایه هر سهم گزارش شده سال 13x4
	$\frac{119}{(600,000 \times 1/125)}$	$600,000,000$	سود پایه هر سهم تجدید ارائه شده سال 13x4 با توجه به انتشار حق تقدم خرید سهام سال 13x5
$\frac{918}{751,837,500}$		$(600,000 \times \frac{3}{12}) + (800,000 \times \frac{9}{12})$	سود پایه هر سهم سال 13x2 (شامل آثار انتشار حق تقدم خرید سهام)

تغییرات تعداد سهام و تاثیر آن بر سود پایه هر سهم - ادامه

مثال ۷- فرض کنید در سال ۱۳۸۸ شرکت لاله سود خالصی معادل ۸۲۰,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال کسب نموده و تغییرات زیر در سرمایه سهام آن رخ داده است:

الف. صدور و فروش سهام جدید به تعداد ۲۰۰,۰۰۰ در اول تیر ۱۳۸۸^{۱۷}

ب. صدور ۳۰٪ سود سهمی در ۱۵ شهریور ۱۳۸۸^{۱۸}

مطلوبست: محاسبه سود هر سهم در سالهای ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸

تغییر در سرمایه	تاریخ اعمال تغییر	نوع تغییر	سود هر سهم در دوره مقایسه‌ای
صدور و فروش سهام جدید به تعداد ۲۰۰,۰۰۰ در اول تیر ۱۳۸۸	در اول تیر ۱۳۸۸	تغییر واقعی	از این بابت اقدامی ندارد
صدور ۳۰٪ سود سهمی در ۱۵ شهریور ۱۳۸۸	اول دوره یا دوره‌های قبل	تغییر غیرواقعی	تجدید اندازه‌گیری می‌شود با فرض این که تغییر غیر واقعی از همان تاریخ بوده است

تعداد سهام منتشره شده	تعداد کل سهام عادی موجود در دست سهامداران	تعداد ماه‌های موثر	تعداد سهام موثر	شرح
۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۳	۲۵۰,۰۰۰	ابتدای دوره
۲۰۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰	۹	۹۰۰,۰۰۰	تاریخ اول تیر ماه
* ۳۶۰,۰۰۰	۱,۵۶۰,۰۰۰	-	** ۳۶۰,۰۰۰	تاریخ ۱۵ شهریور ماه
میانگین موزون سهام عادی طی دوره				
		۱۲	۱,۵۱۰,۰۰۰	

$$* ۳۶۰,۰۰۰ = ۱,۲۰۰,۰۰۰ \times ۳۰\%$$

تغییرات تعداد سهام و تاثیر آن بر سود پایه هر سهم - ادامه

اگر این افزایش سرمایه از محل مطالبات حال شده هم باشد، به همین صور حل خواهد شد.
 صدور ۳۰٪ سود سهمی مانند تجزیه سهام معادل ۳۰٪ یا افزایش سرمایه به میزان ۳۰٪ از محل سود انباشته است.
 اگر محاسبه به روش دیگر هم رخ دهد، نهایتاً به همین رقم دست خواهیم یافت، البته در روش زیر اعمال تعداد سهام تغییر یافته از ابتدای دوره به وضوح مشهود است، یعنی:

شرح	تعداد سهام منتشره شده	تعداد ماه‌های موثر	تعداد سهام موثر
ابتدای دوره	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱۲	۱,۰۰۰,۰۰۰
تاریخ اول تیر ماه	۲۰۰,۰۰۰	۹	۱۵۰,۰۰۰
تاریخ ۱۵ شهریور ماه	۳۶۰,۰۰۰*	۱۲	۳۶۰,۰۰۰
میانگین موزون سهام عادی طی دوره			
			۱,۵۱۰,۰۰۰

$$* ۱,۲۰۰,۰۰۰ \times ۳۰\% = ۳۶۰,۰۰۰$$

$$\text{سود پایه هر سهم در سال } ۱۳ \times ۸ = \frac{۸۲۰,۰۰۰,۰۰۰ - (۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۸\%)}{۱,۵۱۰,۰۰۰} = ۵۰۷$$

با توجه به این که یک تغییر غیر واقعی وجود داشته، ارقام مقایسه‌ای صورتهای مالی سال قبل بایستی تجدید اندازه‌گیری شوند.
 ملاک در اعمال ضرایب تغییرات غیر واقعی، تعداد میانگین موزون سهام عادی سال قبل می باشد؛ یعنی:

$$\begin{aligned} \text{میانگین موزون تعداد سهام} &= \text{میانگین موزون تعداد سهام عادی مبنای} \\ &\quad \times (\text{وزن تغییرات غیر واقعی} + ۱۰۰) \\ \text{تجدید اندازه‌گیری در دوره جدید} &= \text{عادی در دوره قبل} \\ \text{میانگین موزون تعداد سهام عادی مبنای} &= ۱,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۳۰\% = ۱,۳۰۰,۰۰۰ \\ \text{تجدید اندازه‌گیری در دوره جدید} & \end{aligned}$$

$$\text{سود پایه هر سهم سال } ۱۳ \times ۷ = \frac{۶۸۵,۰۰۰,۰۰۰ - (۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۸\%)}{۱,۳۰۰,۰۰۰} = ۴۸۵$$

تغییرات تعداد سهام و تاثیر آن بر سود پایه هر سهم - ادامه

مثال ۸- فرض کنید در سال ۱۳×۹ شرکت لاله سود خالصی معادل ۱,۸۷۹,۲۰۰,۰۰۰ میلیون ریال کسب نموده و تغییر زیر در سرمایه سهام آن رخ داده است:

صدور ۳۰٪ سود سهمی (سهام جایزه) در ۲۹ اسفند ماه ۱۳×۹
مطلوبست: محاسبه سود هر سهم در سال‌های ۱۳×۸ و ۱۳×۹

تعداد سهام موثر	تعداد ماه‌های موثر	تعداد کل سهام عادی موجود در دست سهامداران	تعداد سهام منتشره شده	شرح
۱,۵۶۰,۰۰۰	۱۲	۱,۵۶۰,۰۰۰	۱,۵۶۰,۰۰۰	ابتدای دوره
۴۶۸,۰۰۰	-	۲,۰۲۸,۰۰۰	* ۴۶۸,۰۰۰	تاریخ ۲۹ اسفندماه
۲,۰۲۸,۰۰۰	۱۲	میانگین موزون سهام عادی طی دوره		

$$* ۴۶۸,۰۰۰ = ۱,۵۶۰,۰۰۰ \times ۳۰\%$$

$$\text{سود پایه هر سهم سال } ۱۳ \times ۹ = \frac{۱,۸۷۹,۲۰۰,۰۰۰ - (۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۸\%)}{۲,۰۲۸,۰۰۰} = ۹۰۰$$

$$\text{سود پایه هر سهم در سال } ۱۳ \times ۸ = \frac{۸۲۰,۰۰۰,۰۰۰ - (۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۸\%)}{۱,۵۱۰,۰۰۰ \times ۱۳۰\%} = ۳۹۰$$

تغییرات تعداد سهام و تاثیر آن بر سود پایه هر سهم - ادامه

در مواردی که مابه‌ازای سهام عادی به طور کامل وصول نشده است، طبق بند ۱۴ استاندارد حسابداری ۳۰ سود هر سهم، این سهام متناسب با مابه‌ازای دریافت شده، در محاسبه میانگین موزون تعداد سهام منظور می‌شود. در صورتی که مابه‌ازای سهام به طور کامل وصول نشده باشد، این سهام متناسب با مابه‌ازای دریافت شده، در محاسبه میانگین موزون تعداد سهام منظور می‌شود، زیرا فقط وجوه دریافتی، عملیات واحد تجاری را تحت تاثیر قرار می‌دهد و این سهام، حق مشارکت در تقسیم سود را نیز داراست.

مثال ۹- شرکت ضحی در سال ۱۳×۳ با سرمایه ۱,۰۰۰,۰۰۰ سهام عادی ۱,۰۰۰ میلیون ریالی تاسیس شده است که ۳۵٪

از بهای آن در تعهد صاحبان سهام می‌باشد. مهلت قانونی پرداخت تعهد صاحبان سهام ۵ سال می‌باشد. اگر سود خالص این شرکت در سال ۱۳×۴ برابر ۶۵,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال باشد، مطلوبست سود هر سهم.

$$\text{سود پایه هر سهم سال } ۱۳ \times ۴ = \frac{۶۵,۰۰۰,۰۰۰}{۶۵\% \times ۱,۰۰۰,۰۰۰} = ۱۰۰$$

تغییرات تعداد سهام و تاثیر آن بر سود پایه هر سهم - ادامه

مثال ۱۰- اگر سهامداران شرکت ضحی تعهدات خود را در پایان شهریور سال ۱۳۵۵ بپردازند و سود خالص آن سال ۱۶۵,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال باشد، مطلوبست سود هر سهم سال ۱۳۵۵ و ارقام مقایسه‌ای آن.

شرح	تعداد سهام منتشره شده	تعداد ماه‌های موثر	تعداد سهام موثر
ابتدای دوره	$65\% \times 1,000,000$	۱۲	۶۵۰,۰۰۰
تاریخ ۳۱ شهریور ماه	$35\% \times 1,000,000$	۶	۱۷۵,۰۰۰
میانگین موزون سهام عادی طی دوره			
			۸۲۵,۰۰۰

یا

شرح	تعداد سهام منتشره شده	تعداد کل سهام عادی موجود در دست سهامداران	تعداد ماه‌های موثر	تعداد سهام موثر
ابتدای دوره	$65\% \times 1,000,000$	۶۵۰,۰۰۰	۶	۳۲۵,۰۰۰
تاریخ اول تیر ماه	$35\% \times 1,000,000$	۱,۰۰۰,۰۰۰	۶	۵۰۰,۰۰۰
میانگین موزون سهام عادی طی دوره				
			۱۲	۸۲۵,۰۰۰

$$650,000 \times (6 \div 12)$$

$$1,000,000 \times (6 \div 12)$$

از این رو داریم:

$$\text{سود پایه هر سهم سال } 1355 = \frac{165,000,000}{825,000} = 200$$

خلاصه سوابق

فاطمه مهدی، مدیر حسابرسی داخلی است. او در مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد رشته حسابداری از دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال فارغ‌التحصیل شده است. وی حسابدار رسمی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران و دارای بیش از ۱۴ سال تجربه حرفه‌ای در زمینه حسابداری، حسابرسی و بازار سرمایه شامل ارزیابی کنترل‌های داخلی، طراحی سیستم، تهیه صورت‌های مالی تلفیقی و انواع گزارشات تحلیلی و مدیریتی است. وی کتاب‌های متعددی در زمینه حسابداری و حسابرسی تألیف و اقتباس نموده که مهم‌ترین آن کاربرد الگوی بکر در حسابرسی داخلی (ارزیابی کنترل‌های داخلی بر اساس مدل ترکیبی بلوغ، کوزو و ریسک) است که بر اساس تجربه اجرایی حسابرسی داخلی در گروه مپنا و شرکت‌های زیرمجموعه آن تدوین شده است.

تلفن: +۹۸ ۲۱ ۸۸۵۴۴۵۹۰-۲

فکس: +۹۸ ۲۱ ۸۸۵۰۳۵۲۸

موبایل: +۹۸ ۹۱۲ ۲۷۷ ۴۹۷۶

ایمیل: fatemeh.mahdi@azpar.com

از توجه شما
سپاسگزاریم

• موسسه حسابرسی آزمون پرداز

با ما همراه باشید

بهمن ۱۳۹۹

سامانه هوشمند IFRS
(دانلود از کافه بازار) (دانلود از گوگل پلی) (دانلود از سیبچه)

سامانه هوشمند IFRS تنها سامانه هوشمند استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به زبان فارسی است که توسط این موسسه طراحی شده است. این وب‌سایت در برگزیده نکات عمده استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، اصطلاحات تعریف شده و معادل انگلیسی آن‌هاست.

ساهوکا (مجموعه قوانین کار و تامین اجتماعی)
(دانلود از کافه بازار) (دانلود از گوگل پلی) (دانلود از سیبچه)

ساهوکا تنها سامانه هوشمند قوانین و مقررات کار و تامین اجتماعی است که توسط این موسسه طراحی شده است. این وب‌سایت در برگزیده کلیه قوانین، مقررات و بخشنامه‌های کار و تامین اجتماعی است.

ساهوما (مجموعه قوانین مالیاتی)
(دانلود از کافه بازار) (دانلود از گوگل پلی) (دانلود از اپ استور)
(دانلود از سیبچه)

ساهوما تنها سامانه هوشمند مالیاتی تحت وب در زبان فارسی است که توسط این موسسه طراحی شده است. این وب‌سایت در برگزیده تمامی قوانین و مقررات مالیاتی به همراه مقررات مربوطه است.

موسسه حسابرسی آزمون پرداز
(حسابداران رسمی)